

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра суспільних дисциплін

07-10-36М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«Основи музейно-архівної справи»

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)
рівня за освітньо-професійною програмою
014.03 «Середня освіта (Історія)»
предметної спеціальності «Історія»
денної і заочної форми навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою
з якості ННІЕМ
Протокол № 5 від 24.01.2025 р.

Рівне – 2025

Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи музейно-архівної справи» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою 014.03 «Середня освіта (Історія)» предметної спеціальності «Історія» денної і заочної форми навчання [Електронне видання] / Прищеп О. П. – Рівне : НУВГП, 2025. – 33 с.

Укладач: Прищеп О. П., д.і.н., професор кафедри суспільних дисциплін.

Відповідальний за випуск: Сокаль В. А., к.п.н., доцент, в.о. завідувача кафедри суспільних дисциплін.

Керівник групи забезпечення спеціальності 014.03 «Середня освіта (Історія)»
Прищеп О. П.

© О. П. Прищеп, 2025

© НУВГП, 2025

ЗМІСТ

1. Передмова.
2. Методичні поради для роботи над навчальною дисципліною.
3. Теми семінарських занять.
4. Плани семінарських занять.
5. Теми для самостійного вивчення.
6. Завдання до самостійної роботи.
7. Індивідуальні науково-дослідні завдання.
8. Питання до підсумкового контролю.
9. Рекомендована література.
10. Інформаційні ресурси.

1. Передмова

Навчальна дисципліна «Основи музейно-архівної справи» є одним із основних компонентів (ОК13) Освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти як складовою частиною знань, необхідних для підготовки вчителів історії для загальної середньої школи. Його засвоєння дозволяє здобувачам вищої освіти ознайомитись з діяльністю музейних та архівних закладів як невід'ємної частини духовного життя українського народу, спонукає до збереження історичної пам'яті, служить ідеї культурно-національного відродження українського народу.

Відтак ґрунтовне знання основ музеєзнавства та архівознавства має сприяти підвищенню загального рівня духовної культури здобувачів вищої освіти. Опрацювання цього курсу дозволить їм опанувати основи наукової діяльності, адже використання музейних колекцій та архівних документів сприятиме розширенню джерельної бази їх наукових досліджень.

Знання основ музейної і архівної справи стане в нагоді здобувачам вищої освіти в майбутньому, коли, працюючи в закладах загальної середньої освіти за обраною спеціальністю виникне потреба створити шкільний музей, а учнівський загал ширше залучати до духовних надбань українського народу.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів цілісної уяви про музеєзнавство і архівознавство як спеціальні історичні дисципліни переважно на матеріалах України.

Реалізація мети здійснюється шляхом виконання таких завдань:

- ознайомити здобувачів із основними етапами розвитку музейних та архівних установ України;

- зорієнтувати майбутніх вчителів історії загальноосвітніх навчальних закладів щодо основних напрямків музейної діяльності та інформаційного потенціалу архівних установ;
- сприяти вихованню у здобувачів освіти традиції відвідування музеїв та роботи в архівах із пізнавальною і науковою ціллю;
- ознайомлення зі способами (методиками) використання музейних колекцій та архівних документів в процесі опанування основами наукової діяльності;
- ознайомлення із функціональними засадами шкільних музеїв та їх використанням в навчальних і виховних цілях.

Окрім лекційних занять значна частина навантаження відводиться семінарським заняттям (20 год.) як одній із базових форм навчально-виховного процесу, що сприяє активізації самостійної роботи студентів.

Низка питань і відповідно завдань відведені на самостійне опрацювання і виконання (80 год.).

2. Методичні поради для роботи над навчальною дисципліною

Запропонована здобувачам вищої освіти 2 курсу предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) навчальна дисципліна дозволяє опанувати азами теоретичної і практичної складової музейної справи, сформуванню погляд на архівознавство як наукову систему та зорієнтуватись щодо використання отриманих знань у професійній діяльності за фахом.

До кожної з тем вказані питання, рекомендована література, яку потрібно опрацювати. При підготовці до семінарських занять і в ході їх проведення слід глибоко осмислити основні положення сформульованих питань з тим, щоб у подальшій роботі ширше залучати музейні

пам'ятки та архівні документи до власних наукових досліджень та використовувати сучасні здобутки музейної та архівної справи у професійній діяльності.

Підготовку до семінарських занять пропонується здійснювати в наступній послідовності:

Після уважного ознайомитися з планами занять слід переглянути конспекти лекцій по конкретній тематиці і приступити до опрацювання рекомендованої навчально-методичної і наукової літератури. Для пошуку літератури варто користуватися вказаними Інтернет-ресурсами, а також електронними каталогами бібліотечних закладів.

Знайомлячись із рекомендованою літературою, слід виділяти і фіксувати основні думки і положення відповідно до плану семінару. Текст виступу на семінарському занятті складається у формі доповіді, реферату, поширеного плану чи то тез. Виступ здобувача повинен бути розрахований до 8 хвилин з одного питання, а доповнення – 3-4 хвилини. Бажано не зачитувати підготовлений текст свого виступу, а проговорювати його усно. Варто також бути готовим дати оцінку виступам своїх одногрупників. Такі підходи дозволять у подальшому вільно почувати себе у ролі лектора в шкільній аудиторії чи то в інших публічних місцях.

Заохочується виступ на семінарському занятті по конкретному питанню із супровідною презентацією у вигляді слайдів – візуальної частини, яка буде слугувати допоміжним інструментом в його організації.

Високим рівнем підготовки здобувача вищої освіти до семінарських занять вважається такий, коли він готується до кожного заняття, бере активну участь у їхньому проведенні у різних формах (підготовка доповіді чи реферату, особистий виступ чи доповнення). Аби відповідь здобувача була повноцінною, він повинен вміти:

- глибоко і всебічно розкрити суть питання;

- намагатися пов'язати його із сучасністю
- об'єктивно аналізувати виступи своїх однокурсників;
- робити після кожного виступу короткі висновки і узагальнення.

Раціонально організована робота здобувачів по підготовці до семінарських занять сприятиме міцному, систематичному, свідомому засвоєнню ними матеріалу з давньої і середньовічної історії України.

Критерії оцінювання практичних завдань при підготовці семінарських занять та питань, винесених на самостійне опрацювання (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки;

60% – завдання виконано повністю, але порушені терміни виконання та вимоги до оформлення;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки.

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Денна форма	Заочна форма
1.	Музей як науково-дослідний та культурно-освітній центр.	2 год.	
2.	Зародження та розвиток музейної	2 год.	2

	справи в Україні у XIX – на початку XX ст.		
3.	Сучасне українське музейництво та правові засади діяльності музеїв в Україні.	2 год.	2
4.	Основні напрямки музейної роботи: експозиційна, фондова і культурно-освітня діяльність.	2 год.	
5.	Шкільний музей: організація діяльності.	2 год.	-
6.	Історія архівної справи в Україні.	2 год.	
7.	Національний архівний фонд України: склад, структура, правове забезпечення.	2 год.	
8.	Діяльність державних архівів України: статус, структура, архівні технології.	2 год.	2
9.	Організація пошуку архівних документів для проведення наукових досліджень та для задоволення соціально-правових потреб громадян.	2 год.	
10.	Виклики сучасної російсько-української війни для музейних та архівних установ.	2 год.	2
	Разом	20 год.	8 год.

4. Плани семінарських занять

Семінарське заняття № 1

Тема: Музей як науково-дослідний та культурно-освітній центр.

Вид заняття: семінар-бесіда.

Методи: співбесіда; робота з навчальною та науковою літературою; самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Основні етапи становлення і розвитку музейної справи на Рівненщині.

1.1. Городоцький музей Ф. Штейнгеля (кінець XIX – початок XX ст.)

1.2. Музейні осередки м. Острога (перша половина XX ст.)

2. Започаткування музейної справи у Рівному.

2.1. Музей сільськогосподарського товариства (початок XX ст.) і музей господарства Волині (30-ті рр. XX ст.).

3. Рівненський обласний краєзнавчий музей як науково-дослідницький і освітньо-культурний осередок.

3.1. Історія будівлі музею (м. Рівне, вул. Драгоманова, 19).

3.2. Сучасні форми наукової діяльності музею: музейні експедиції, польові дослідження, проведення наукових конференцій.

3.3. Культурно-освітня діяльність музею: екскурсійна та лекційна робота, культурні масові заходи

Узагальнення вивченого: діагностика знань в усній і тестовій формі.

Рекомендована література : 2, 4, 6, 10, 13, 15, 16, 27, 28

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи та мультимедійну презентацію відповідно до плану семінарського заняття.

Семінарське заняття № 2

Тема: Зародження та розвиток музейної справи в Україні у XIX – XX ст.

Вид заняття: семінар-практикум.

Методи: практичні завдання; самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Зародження та розвиток музейної справи у XIX – на початку XX ст. на теренах підросійської і південно-західної України.
2. Проблема збереження музейних колекцій в роки Української революції (1917–1920 рр.)
3. Українське музейництво у міжвоєнний період (20-ті –30-ті рр. XX ст.): здобутки і втрати на підрадянських територіях та досвід музеїв Галичини.
4. Функціонування музеїв на окупованих українських територіях в роки Другої світової війни.
5. «Музейний бум» в Україні (70-ті рр. XX ст.).
6. Музейництво в українській діаспорі.

Узагальнення вивченого: діагностика знань в усній і тестовій формі.

Рекомендована література: 2, 4, 6, 15, 16, 27, 28, 29, 30, 31, 33

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи та мультимедійну презентацію відповідно до плану семінарського заняття.

Семінарське заняття № 3

Тема: Сучасне українське музейництво та правові засади діяльності музеїв в незалежній Україні.

Вид заняття: семінар-дискусія.

Методи: співбесіда; робота з науковою літературою; самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Музейна мережа в добу незалежної України: зміни в соціальній спрямованості та напрямках комплектування.

1.1. Національний музей історії України: шлях до статусу провідного музейного закладу.

1.2. Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця» (м. Батурин, Чернігівська область).

1.3. Національний історико-меморіальний заповідник «Поле Берестецької битви» (с. Пляшева, Рівненська область).

1.4. Історико-меморіальний музей Михайла Грушевського в Києві.

2. Правові засади діяльності музеїв в Україні.

2.1. Закон України про музей та музейну справу від 29 червня 1995 р.

2.2. Положення про музейний фонд України від 20 липня 2000 р.

Узагальнення вивченого: діагностика знань у формі колоквиуму.

Рекомендована література: 2, 4, 6, 10, 12, 13, 15, 16

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи та мультимедійну презентацію відповідно до плану семінарського заняття.

Семінарське заняття № 4

Тема: Основні напрямки музейної роботи: фондова, експозиційна, культурно-освітня.

Вид заняття: семінар-бесіда.

Методи: співбесіда, робота з навчально-методичною і науковою літературою; самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Наукова організація музейних фондів.
2. Принципи та методи побудови експозицій у музеях різних профілів.
3. Напрямки музеєзнавчих досліджень у музеях різних профілів.
4. Основні форми культурно-освітньої діяльності музеїв.
5. Музейна педагогіка та музейна соціологія в поглибленні форм музейних комунікацій.

Узагальнення вивченого: діагностика знань в усній і тестовій формі.

Рекомендована література: 2, 4, 6, 10, 15, 16

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи та мультимедійну презентацію відповідно до плану семінарського заняття.

Семінарське заняття № 5

Тема: Шкільний музей: організація діяльності.

Вид заняття: семінар-практикум.

Методи: бесіда, робота з методичною і науковою літературою; самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Правова база функціонування шкільних музеїв.
2. Основні завдання шкільних музеїв.

- 2.1. Залучення учнів до краєзнавчої, науково-дослідницької роботи.
- 2.2. Проведення культурно-просвітницької роботи серед шкільної молоді.
3. Облік і збереження музейних предметів у шкільних музеях.

Узагальнення вивченого: діагностика знань у формі тестових завдань.

Рекомендована література: 4, 14, 22, 23, 24, 32, 34, 35

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи та мультимедійну презентацію відповідно до плану семінарського заняття.

Семінарське заняття № 6

Тема: Історія архівної справи в Україні.

Вид заняття: семінар-дискусія.

Методи: аналіз історій і ситуацій; дебати; мозковий штурм.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Центри зосередження писемних матеріалів на теренах України (XII–XVIII ст.).

2. Архівна справа в Україні у ХІХ ст.
3. Архівне будівництво в Україні (1919–1990 рр.)
4. Розвиток архівної справи в незалежній Україні.

Узагальнення вивченого: діагностика знань у формі тестових завдань.

Рекомендована література: 1, 5, 17, 18, 25, 26

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи та мультимедійну презентацію відповідно до плану семінарського заняття.

Семінарське заняття № 7

Тема: Національний архівний фонд України: склад, структура, правове забезпечення.

Вид заняття: семінар-практикум.

Методи: робота з історичними джерелами; самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Законодавча база поняття «Національний архівний фонд України».
2. Класифікація документів НАФ.
3. Групи особливо цінних архівних документів та унікальних.
4. Право власності на документи НАФ.

Узагальнення вивченого: діагностика знань у формі тестового контролю.

Рекомендована література: 1, 5, 8, 9, 11, 18

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи та мультимедійну презентацію відповідно до плану семінарського заняття.

Семінарське заняття № 8

Тема: Діяльність державних архівів України: статус, структура, архівні технології.

Вид заняття: семінар-бесіда.

Методи: співбесіда; діагностика знань, самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Державна архівна служба України у забезпеченні реалізації державної політики у сфері архівної справи.
2. Мережа архівних установ.
 - 2.1. Центральні державні архівні установи України.
 - 2.3. Державні архіви областей України.
3. Державний архів Рівненської області в структурі архівної мережі.

Узагальнення вивченого: діагностика знань в усній і тестовій формі.

Рекомендована література: 1, 3, 5, 8, 9, 11, 18

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи та мультимедійну презентацію відповідно до плану семінарського заняття.

Семінарське заняття № 9

Тема: Організація пошуку архівних документів для проведення наукових досліджень та для задоволення соціально-правових потреб громадян.

Вид заняття: семінар-бесіда.

Методи: співбесіда; робота з науковою літературою; самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Основні етапи організації пошуку документальних матеріалів в архівах.
2. Порядок користування документами Національного архівного фонду України.
3. Опрацювання архівних документів: метод архівної евристики.
4. Використання вебсайтів архівних установ у пошуку документальної інформації для дослідження.

Узагальнення вивченого: діагностика знань у формі тестових завдань.

Рекомендована література: 1, 3, 5, 19, 20, 25, 26

Семінарське заняття № 10

Тема: Виклики сучасної російсько-української війни для музейних та архівних установ.

Вид заняття: семінар-практикум.

Методи: опрацювання засобів масової інформації (друкованих видань, інтернетресурсів); самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Пошкодження та знищення музейних колекцій та архівних документів в Україні російськими військами в умовах війни (2014 –2024 рр.).
2. Діяльність українських музеїв та архівів в умовах продовження російсько-української війни (від 24 лютого 2022 р.).
 - 2.1. Українські музеї та архіви як важливі інструменти формування історичної пам'яті.
 - 2.2. Пришвидшення темпів оцифрування архівних документів.

Узагальнення вивченого: діагностика знань у формі фронтального опитування.

Рекомендована література: 4, 7, 21, 37

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи та мультимедійну презентацію відповідно до плану семінарського заняття.

5. Теми для самостійного вивчення

Самостійна робота здобувачів вищої освіти є основним видом засвоєння навчального матеріалу з курсу «Основи музейно-архівної справи» у поза аудиторний час. Її метою є вироблення навичок і вміння працювати з навчальною і науковою літературою, віднаходити стрижневі аспекти проблем, що потребують твердого засвоєння, набуття здатності визначати свою позицію щодо дискусійних питань та аргументовано її обґрунтувати.

Предметом самостійної роботи здобувачів є вивчення окремих тем навчальної дисципліни «Основи музейно-архівної справи», написання рефератів і есе, підготовка мультимедійної презентації по важливих проблемах цієї навчальної дисципліни. Самостійна робота здобувачів передбачає також опрацювання письмових джерел, наукових праць з окремих проблем музейної та архівної справи.

Самостійна робота організовується у такій бажаній послідовності:

- попереднє вивчення навчальної програми з дисципліни;
- ознайомлення з літературою по тематиці лекційного матеріалу;
- слухання лекції, складання лекційного конспекту з подальшим його доопрацюванням;

- вивчення і аналіз рекомендованої літератури і виконання контрольних завдань;
- з'ясування питань, які виникли в процесі вивчення матеріалу під час консультації у викладача.

Важливою формою самостійної роботи є підготовка **реферату** – короткого викладення основних положень тієї чи іншої наукової праці чи проблеми у письмовому вигляді. По суті це має бути самостійне дослідження рекомендованої літератури. У тексті реферату виділяється вступ (із аргументацією актуальності теми), основна частина (із розбивкою на розділи) і висновки (тут має бути викладена власна оцінка проаналізованої літератури).

Обсяг тексту реферату – до 15 сторінок, видрукованих на окремих аркушах паперу А-4 з відповідною нумерацією сторінок.

Рационально організована самостійна робота здобувачів вищої освіти сприятиме міцному, систематичному, свідомому засвоєнню ними матеріалу навчальної дисципліни «Історичне краєзнавство»

О с н о в н і т е м и н а в ч а л ь н о ї д и с ц и п л і н и , щ о п о т р е б у ю т ь с а м о с т і й н о г о о п р а ц ю в а н н я :

1. Соціальні функції музеїв.
2. Нові світові тенденції у розвитку музейної сфери в другій половині ХХ ст.
3. Типологічний поділ музеїв за ознакою їх громадського призначення.
4. Проблеми збереження музейних фондів.
5. Формування в учнів ціннісного ставлення до історико-культурної спадщини.

6. Документи іноземного (неукраїнського походження), що утворилися на теренах інших держав і, за різних обставин, опинившись на території України, стали невід'ємною частиною історико-культурної спадщини її народу.
7. Галузеві державні архіви.
8. Правила оформлення посилань на архівні документи.
9. Проблеми функціонування музеїв та архівів на тимчасово окупованих територіях від 2014 року.
10. Перші музеї при вищих навчальних закладах в Україні (Харківський університет, Університет св. Володимира у м. Києві).
11. Специфіка функціонування церковних музеїв в Україні (XIX–початок XX ст.).
12. Формування фамільних архівів в Україні-Гетьманщині та магнатських архівів (XVIII ст.)

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	год. для денної форми навч.	год. для заочн. форми навч.
1		7	9
2	Зробити порівняльний аналіз розвитку музейної справи у підросійській Україні та на українських землях у складі Австро-Угорщини (не менше 3 сторінок друкованого тексту)	7	9
3	Підготувати реферативне повідомлення біографічного змісту про одного із репресованих українських музейників доби сталінського тоталітаризму (не менше 3 сторінок друкованого тексту)	6	9
4	Законспектувати основні положення законодавчих актів про музейну справу в Україні	6	9
5	Скласти таблицю з переліком основних профільних груп музеїв в сучасній Україні	6	9
6	Описати 2-3 документи, фотографії із сімейного архіву	7	9
7	Проаналізувати інформаційний потенціал видання: «Державний архів Рівненської області. Путівник. Том 1. Фонди періоду до вересня 1939 р. Рівне, 2011. 425 с.» (не менше 3 сторінок	7	9

	друкованого тексту)		
8	Підготувати реферативне повідомлення на тему «Аполлон Скальковський (1808-1898) як дослідник коша Нової запорозької січі»	6	9
9	Проаналізувати інформаційне наповнення сайтів Держархіву Рівненської області і Держархіву Волинської області у порівняльній площині.	7	9
10	Підготувати мультимедійну презентацію про М. Біляшівського (1867–1926) – видатного організатора музейної справи в Україні та його археографічну діяльність.	7	9
11	За інформацією сайту Державної архівної служби України скласти таблицю з описом десяти унікальних документів НАФ.	7	10
12	Проаналізувати оцифровану і виставлену на сайт ДАРО архівну справу «Програми і матеріали лекцій про виховання молоді в душі українського націоналізму» (ДАРО. Ф. Р-30. Оп. 2. Спр. 10. 34 с.)	7	10
	Разом	80	110

7. Індивідуальні науково-дослідні завдання

Підготовка і захист реферату на тему: «Історія заснування і діяльність музейного закладу».

План

1. Вступ.
2. Основна частина
 - 2.1. Історія заснування музею.
 - 2.2. Характеристика музейної експозиції.
 - 2.3. Основні форми освітньо-культурної діяльності.
 - 2.4. Музейні друковані видання.
3. Висновки.
4. Список використаних джерел та літератури.

Перелік музейних закладів для виконання індивідуального науково-дослідного завдання:

1. Одеський археологічний музей.
2. Волинський краєзнавчий музей.
3. Національний музей медицини України (м. Київ).
4. Педагогічний музей України Академії педагогічних наук.
5. Львівський історичний музей.
6. Музей гетьманства (м. Київ).
7. Музей історичних коштовностей України (м. Київ).
8. Музей мистецтв імені Варвари і Богдана Ханенка.
9. Житомирський обласний літературний музей.
10. Музей «Кобзаря» Т. Шевченка (м. Черкаси).

8. Питання для підсумкового контролю

1. Музеєзнавство як наука. Об'єкт та предмет дослідження музеєзнавства.
2. Проаналізуйте ключові поняття музеєзнавства: музей, музейний предмет, музейна справа.
3. Охарактеризуйте структуру музеєзнавства.
4. Охарактеризуйте наукові методи, які застосовують в музеєзнавстві.
5. Окресліть зв'язки музеєзнавства із суміжними історичними дисциплінами.
6. З'ясуйте етапи колекціонування як переддень музейної справи.
7. Проаналізуйте розвиток музейної справи в Україні у XIX – на початку XX ст.
8. Музейне будівництво на теренах історичної Волині (XIX – XX ст.).
9. Проаналізуйте основні етапи розвитку музеїв в Україні в XX ст.
10. Назвіть видатні постаті музейного будівництва в Україні (XIX – XX ст.).
11. Окресліть нові світові тенденції в розвитку музейної сфери в другій половині XX ст.
12. Дайте оцінку сучасному стану українського музеєзнавства.
13. Охарактеризуйте основні напрямки музейної діяльності.
14. Обґрунтуйте класифікацію музейних предметів за типами джерел.
15. Репресоване українське музеєзнавство (30-і рр. XX ст.).
16. Проаналізуйте розвиток українського музейництва в українській діаспорі у XX ст.

17. Назвіть і проаналізуйте основні напрямки музейної діяльності згідно із законом України про музей та музейну справу від 29 червня 1995 р.
18. Обґрунтуйте класифікацію музеїв України за адміністративною ознакою та формою власності.
19. Окресліть профільну класифікацію музеїв України.
20. Проаналізуйте структуру та складові елементи фондів музею.
21. Окресліть основні напрямки фондової роботи музею.
22. Поясніть сутність наукової організації фондів.
23. Окресліть проблеми збереження музейних фондів.
24. Проаналізуйте історію розвитку архітектури музеїв та основні принципи проєктування музейних будівель.
25. Поясніть сутність художньо-архітектурного вирішення експозиційних залів.
26. Окресліть основні етапи організації роботи над музейною експозицією.
27. Обґрунтуйте основні принципи та методи побудови експозицій у музеях різних профілів.
28. Охарактеризуйте експозиційні матеріали: музейні предмети, науково-допоміжні матеріали, тексти, покажчики.
29. Проаналізуйте основні етапи науково-дослідної роботи музеїв.
30. Окресліть тематику музеєзнавчих досліджень у музеях різних профілів.
31. Проаналізуйте основні форми освітньо-виховної роботи музеїв.
32. Поясніть, яку роль в дослідженні музейних форм комунікації відіграють музейна педагогіка та музейна соціологія.
33. Обґрунтуйте класифікацію екскурсій в музеях історичного профілю.
34. Дайте характеристику музеям історичного профілю.

35. Дайте характеристику музеям художньо-мистецького профілю.
36. Дайте характеристику музеям літературного профілю.
37. Дайте характеристику етнографічним музеям України.
38. Дайте характеристику музеям архітектурного профілю.
39. З'ясуйте специфіку музеїв краєзнавчого профілю.
40. Охарактеризуйте архіви литовсько-польської доби (XV ст. – перша половина XVII ст.).
41. Проаналізуйте особливості архівної справи козацько-гетьманської України (середина XVII-XVIII ст.).
42. З'ясуйте особливості функціонування архівів та архівної справи доби Української революції (1917–1921 рр.).
43. Окресліть проблему повернення зарубіжної українки.
44. Проаналізуйте формування архівів та їх функціонування кінця наприкінці XVIII–XIX ст.
45. Проаналізуйте архіви України в контексті проектів архівних реформ у Росії XIX – початку XX ст.
46. Обґрунтуйте потребу використання методів історичного джерелознавства для дослідження архівних документів.
47. Назвіть і прокоментуйте застосування методів наукової евристики, класифікації і критики джерел, їх ідентифікації при вивченні документальних матеріалів.
48. Охарактеризуйте джерельну базу архівознавства як галузі спеціальних історичних знань.
49. Дайте оцінку діяльності архівів в Україні в умовах остаточного утвердження сталінського тоталітаризму (30-50-ті рр. XX ст.).
50. Поясніть потребу переосмислення ролі архівів в державному житті після проголошення незалежності України.
51. Обґрунтуйте зв'язок музеєзнавства та архівознавства.
52. Назвіть і прокоментуйте визначальні риси архівного

будівництва в незалежній Україні.

53. Поясніть, якою мірою форма власності впливає на статус архівів.

54. Розкрийте значення для архівного будівництва прийняття Закону України «Про Національний архівний фонд і архівні установи».

55. Висвітліть суспільні функції музеїв.

56. Прокоментуйте процес комплектування архівних документів.

57. Розкрийте поняття цифровізації архівних документів.

58. Що розуміють під обліково-охоронною роботою архівів?

59. Які основні групи документів можна виділити за ознаками носіїв інформації?

60. Як можна оцінити стан диджиталізації сучасної архівної справи в Україні?

9. Рекомендована література

Основна:

1. Архівознавство: Підручник для студентів іст. ф-тів вищ. навч. закладів України / За заг. ред. Я.С. Калакури та І.Б. Матяш. Київ: Видавн. дім «КМ Академія», 2002. 356 с.

2. Гайдай О.М. Музеєзнавство: навч. посібник. Миколаїв: Вид-во Чорноморського національного університету імені Петра Могили, 2021. 212 с.

3. Левченко Л.Л., Попова Л.М., Хромов А.В. Національні архівні інформаційні ресурси: правові засади інформування архівної справи. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка*. 2021. Вип. 1 (93). С. 249–258.

4. Маньковська Р. Музеї України в суспільно-історичних викликах ХХ – початку ХХІ століть. Львів: Простір-М, 2016. 408 с.

5. Матяш І.Б. Архівознавство: методологічні засади та історія розвитку / НАН України. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського. Київ: ВД «КМ Академія», 2012. 515 с.
6. Надольська В. В. Історія музейної справи: теорія, події, персоналії. Навч. посіб. Луцьк: ФОП Галяк Ж. В., 2022. 230 с.
7. Палієнко М. Українські архіви, війна та збереження національної ідентичності. *Архіви України*. 2022. № 1 (330). С. 12–38.
8. Приходько Л. Ф. «Національний архівний фонд»: поняття, склад, структура // *Архіви України*. 2017. № 1. С. 62–87.
9. Про затвердження Положення про Державну архівну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 р. № 870. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/870-2015-%D0%BF#Text>
10. Про музеї та музейну справу. Закон України від 29 червня 1995 р. *Культурна спадщина України. Правові засади збереження, відтворення та охорони культурно-історичного середовища*. Збірник офіційних документів. Київ: Істина, 2002. С. 49–58.
11. Про Національний архівний фонд і архівні установи. Закон України від 24 грудня 1993 р. *Культурна спадщина України. Правові засади збереження, відтворення та охорони культурно-історичного середовища*: Збірник офіційних документів Київ: Істина, 2002. С. 59–71.
12. Про охорону культурної спадщини. Закон України від 8 червня 2000 р. *Культурна спадщина України. Правові засади збереження, відтворення та охорони культурно-історичного середовища*. Збірник офіційних документів. Київ: Істина, 2002. С. 16–38.
13. Положення про Музейний фонд України. Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 2000

р. *Культурна спадщина України. Правові засади збереження, відтворення та охорони культурно-історичного середовища*. Збірник офіційних документів. Київ: Істина, 2002. С. 117–121.

14. Положення про музеї при дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних та професійно-технічних навчальних закладах, які перебувають у сфері управління Міністерства освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України 22.10.2014 № 1195. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-14#n16>

15. Салата О., Основи музеєзнавства: навч.-метод. посібник. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 164 с.

16. Терський С., Савченко О. Історія музейної справи та охорони культурної спадщини в Україні: Навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 260 с.

17. Українські архівісти (XIX–XX ст.): Біобібліографічний довідник / Держкомархів України. ЦНДІАСД; Упоряд.: І.Б. Матяш (кер.), С.Л. Зворський, Л.Ф. Приходько та ін. Київ, 2007. 752 с.

18. Хрестоматія з архівознавства: навч. посібн. для студ. іст. спец. вищ. навч. закладів /Держкомархів; Наук. ред. І.Б. Матяш; Упоряд: Г.В. Боряк, І.Б. Матяш, Р.Я. Пиріг. Київ: Вид. дім «КМ Академія», 2003. 408 с.

Допоміжна:

19. Коржик Н. Цифрові архіви України: стан, проблеми, перспективи. *Вісник книжкової палати*. 2022. № 4. С. 35–39.

20. Кобут С.Й., Соловка Л.М. Організація пошукової і дослідницької роботи в архівах на прикладі Державного архіву Івано-Франківської області: наук.-метод. посібник, Івано-Франківськ, 2015. 212 с.

21. Ключниченко О. Виклики війни для музеїв України. *Vita Antiqua*. 2023. №14. С. 60–71.

22. Музейна педагогіка в науковій освіті: збірник тез доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції, м Київ, 1–2 грудня 2022 р. / за наук. ред. С.О. Довгого. Київ: Національний центр «Мала академія наук України», 2022. 430 с.
23. Камінська В. Музейна педагогіка в практиці сучасного ЗНЗ. *Волинський музейний вісник*: наук. зб. Вип. 5: Музейна педагогіка. Теорія і практика /Упорядн. А. Силюк. Луцьк, 2013. С. 50–53.
24. Міхно О. Шкільний музей: минуле, сучасне, майбутнє. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/715484/1>
25. Прищепя О.П. Документообіг Подільського губернського у справах про товариства присутствія про участь громадських організацій у культурному житті міських поселень Подільської губернії на початку ХХ ст. (за матеріалами Держархіву Хмельницької області). *Сучасні засоби збереження документів та нові методологічні підходи до наукових досліджень і застосування документів Національного архівного фонду України*: Наук. зб. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-тет імені Івана Огієнка, 2012. С. 99–105.
26. Прищепя О.П. Документальні фонди середніх навчальних закладів Волинської губернії у Державному архіві Рівненської області. *Архіви України*. 2012. № 2. С. 149–164. (у співавторстві з Леоною Л. А.).
27. Прищепя О. Музейні осередки в культурному ландшафті повітових міст Правобережної України (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.). *Наукові записки Рівненського обласного краєзнавчого музею*. Зб. наук. праць. Випуск ХІV. Матеріали наук. конф., присвяченої 120-річчю музейної справи на Рівненщині. Рівне: Дятлик М., 2016. С. 9–12.

28. Прищеп О. Музей у культурному житті Рівного початку ХХ ст. *Краєзнавство та музейна справа в Україні* [Матеріали Всеукр. наук.-краєзн. конф., присвяч. 145-річчю засн. Житомир. обл. краєзн. музею (27–29 жовтня 2010 року, м. Житомир)] / голов. ред. М. Ю. Костиця. Житомир: М. Косенко, 2010. С. 24–27.
29. Прищеп О. Вулицями Рівного: погляд у минуле. Рівне, 2006. 223 с.
30. Прищеп О. «Місця зустрічі»: культурне довкілля міст Правобережної України (кінець XVIII – початок ХХ ст.): монографія. Рівне: М. Дятлик, 2019. 688 с.
31. Прищеп Б.А., Прищеп О.П. Історичне краєзнавство Волині: навч. посіб. Рівне: ПП ДМ, 2011. 352 с. / рекомендоване Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (лист № 1/11-2212 від 18.03. 2011 р.).
32. Прокопчук В.С. Шкільне краєзнавство: навч. посіб. Київ: Вид-во Кондор, 2011. 338 с.
33. Прокопчук В.С. Під егідою Українського комітету краєзнавства. Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2004. 312 с.
34. Ремех Т., Савенков В. Шкільний музей як освітній простір та просвітницький ресурс. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/722600/1>
35. Топчій Н.М. Музей у закладі освіти – середовище активної педагогіки. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/12239>
36. Шкільні музеї в Україні в першій половині ХХ століття / Педагогічний музей України; В.О. Гайдай, О.П. Міхно; наук. консультант О.В. Сухомлинська. Вінниця: Видавець ФОП Кушнір Ю.В., 2020. 208 с.
37. Яременко Л. Діяльність наукових архівів в умовах воєнного стану. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Інноваційні трансформації ресурсів і послуг*: Матеріали

Міжнар. наук. конф. (4–6 жовтня 2022 р.). Київ, 2022. С. 348–352.

Інформаційні ресурси

1. Державна архівна служба України. Офіційний вебпортал органу виконавчої влади. URL: <https://archives.gov.ua/ua/>
2. Державний архів Рівненської області. URL: <https://rv.archives.gov.ua>
3. Інститут історії України НАН України. URL: <http://history.org.ua>
4. Міністерство культури та стратегічних комунікацій. URL: <https://mcsc.gov.ua/>
5. Музейний портал. URL: <https://museum-portal.com/ua>
6. Музейний простір України: портал музейних ресурсів. URL: <http://prostir.museum.ua>
7. Наукова бібліотека НУВГП. URL: <https://lib.nuwm.edu.ua/>
8. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>.
9. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека. URL: <https://libr.rv.ua/#gsc.tab=0>
10. Рівненський обласний краєзнавчий музей. URL: <https://museum.rv.gov.ua/>